

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลดงเตี้ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงเตี้ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงเตี้ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย
3. เพื่อหาแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงเตี้ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย

โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการกำหนดขนาดด้วยตารางสำเร็จรูปของ ยามาเน่ (Yamane) ที่จำนวน 375 คน เครื่องมือที่ใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติอนุมาน นำมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามกระบวนการและขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงเตี้ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย จำนวน 6,129 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงเตี้ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ที่ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูป ของ ยามาเน่ (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % และที่ระดับความคลาดเคลื่อน ± 5 % โดยขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม คือ 375 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามสำหรับประชาชนแบบปลายปิด (Close Ended Question) เป็นเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง โดยให้ตอบคำถามที่กำหนดคำตอบไว้ให้เลือก และแบบปลายเปิด โดยให้เลือกเติมคำตอบเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้ คือ

การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) แบ่งเป็น 7 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และความรู้เกี่ยวกับหลักการจัดการขยะมูลฝอยเป็นแบบสอบถามลักษณะให้เลือกตอบ (Checklists)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย ระดับรายได้รวมต่อเดือน เป็นแบบสอบถามลักษณะให้เลือกตอบ (Checklists)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลด้านสังคมของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย อาชีพหลัก ขนาดของครัวเรือน ระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน ทำเลที่ตั้งบ้านเรือน การมีตำแหน่งในการบริหารองค์กรชุมชน และความบ่อยครั้งในการร่วมกิจกรรมทางสังคม เป็นแบบสอบถามลักษณะให้เลือกตอบ (Checklists)

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลด้านการเมืองของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย การมีตำแหน่งสมาชิกหรือคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องทางด้านการเมืองท้องถิ่นในชุมชน และความบ่อยครั้งในการร่วมกิจกรรมทางการเมืองชุมชน เป็นแบบสอบถามลักษณะให้เลือกตอบ (Checklists)

ตอนที่ 5 วิเคราะห์ระดับความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลงดเต็ย อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย

ตอนที่ 6 วิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลงดเต็ย อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย

ตอนที่ 7 เป็นคำถามปลายเปิดให้ประชาชนได้ระบุถึงปัญหา/อุปสรรค พร้อมเสนอแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขดำเนินงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลงดเต็ย อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลงดเต็ย อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย พบว่า

แบบสอบถาม

การสอบถามครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยใช้วิธีการลงพื้นที่แจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 375 คน ซึ่งผลที่ได้จากแบบสอบถามสามารถสรุปได้ดังนี้ คือ

1. ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และความรู้เกี่ยวกับหลักการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า

1.1 กลุ่มตัวอย่างที่แบ่งตามเพศแล้ว ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 61.3

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่แบ่งตามอายุแล้ว พบว่า อายุระหว่าง 41-50 ปี มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.7

1.3 กลุ่มตัวอย่างที่แบ่งตามระดับการศึกษาแล้ว พบว่า ระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63.7

1.4 กลุ่มตัวอย่างที่แบ่งตามระดับความรู้เกี่ยวกับหลักการจัดการขยะมูลฝอยแล้ว พบว่า ระดับความรู้เกี่ยวกับวิธีการลดขยะ มีจำนวนมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.29

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และความรู้เกี่ยวกับหลักการจัดการขยะมูลฝอย สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา และส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการลดขยะ

2. ปัจจัยด้านสภาพทางเศรษฐกิจ คือ รายได้รวมต่อเดือน

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่แบ่งตามระดับรายได้แล้ว พบว่า ระดับรายได้ระหว่าง 5,001 - 10,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80.3

จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของผู้ตอบแบบสอบถาม ปัจจัยด้านสภาพทางเศรษฐกิจ คือ รายได้รวมต่อเดือน สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับรายได้ระหว่าง 5,001 - 10,000 บาท

3. ปัจจัยด้านสภาพทางสังคม ประกอบด้วย อาชีพหลัก ขนาดของครัวเรือน ระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน ทำเลที่ตั้งบ้านเรือน การมีตำแหน่งในการบริหารองค์กร ชุมชน และความบ่อยครั้งในการร่วมกิจกรรมทางสังคม

3.1 กลุ่มตัวอย่างที่แบ่งตามอาชีพแล้ว พบว่า อาชีพเกษตรกร มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.9

3.2 กลุ่มตัวอย่างที่แบ่งตามขนาดของครัวเรือนแล้ว พบว่า ขนาดของครัวเรือนระหว่าง 4 – 6 คน มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.5

3.3 กลุ่มตัวอย่างที่แบ่งตามระยะเวลาการตั้งบ้านเรือนแล้ว พบว่า ระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน 41 ปีขึ้นไป มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 58.1

3.4 กลุ่มตัวอย่างที่แบ่งตามทำเลที่ตั้งบ้านเรือนแล้ว พบว่า ทำเลที่ตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณริมถนนสายหลัก มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 87.2

3.5 กลุ่มตัวอย่างที่แบ่งตามการมีตำแหน่งในการบริหารองค์กรชุมชนแล้ว พบว่า การไม่มีตำแหน่งในการบริหารองค์กรชุมชนมี จำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 90.1

3.6 กลุ่มตัวอย่างที่แบ่งตามความบ่อยครั้งในการร่วมกิจกรรมทางสังคมแล้ว พบว่า ความบ่อยครั้งในการร่วมกิจกรรมทางสังคม 10 ครั้งขึ้นไป มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.7

จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม ปัจจัยด้านสถานภาพทางสังคม ประกอบด้วย อาชีพหลัก ขนาดของครัวเรือน ระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน ทำเลที่ตั้งบ้านเรือน การมีตำแหน่งในการบริหารองค์กรชุมชน และความบ่อยครั้งในการร่วมกิจกรรมทางสังคม สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร มีขนาดครัวเรือนระหว่าง 4 – 6 คน มีระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน 41 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่มีทำเลที่ตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณริมถนนสายหลัก และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งในการบริหารองค์กรชุมชน มีการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม 10 ครั้งขึ้นไป

4. ปัจจัยด้านสถานภาพทางด้านการเมือง ประกอบด้วย การมีตำแหน่งสมาชิกหรือคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องทางด้านการเมืองท้องถิ่นในชุมชน และความบ่อยครั้งในการร่วมกิจกรรมทางการเมืองชุมชน

4.1 กลุ่มตัวอย่างที่แบ่งตามการมีตำแหน่งสมาชิกหรือคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องทางด้านการเมืองท้องถิ่นในชุมชนแล้ว พบว่า การไม่มีตำแหน่งสมาชิกหรือคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องทางด้านการเมืองท้องถิ่นในชุมชน มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 95.2

4.2 กลุ่มตัวอย่างที่แบ่งตามความบ่อยครั้งในการร่วมกิจกรรมทางการเมืองชุมชนแล้ว พบว่า ความบ่อยครั้งในการร่วมกิจกรรมทางการเมืองชุมชน 10 ครั้งขึ้นไป มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 64.0

จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการเมืองของผู้ตอบแบบสอบถาม ปัจจัยด้านสถานภาพทางด้านการเมือง ประกอบด้วย การมีตำแหน่งสมาชิกหรือคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องทางด้านการเมืองท้องถิ่นในชุมชน และความบ่อยครั้งในการร่วมกิจกรรมทางการเมืองชุมชน สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งสมาชิกหรือคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องทางด้านการเมืองท้องถิ่นในชุมชน และส่วนใหญ่มีการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองชุมชน 10 ครั้งขึ้นไป

5. ศีกระดับความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลงิ้ว อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ทั้งหมด 4 ด้าน

พบว่าระดับความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.13, S.D. = .77) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการร่วมกระทำอยู่ในระดับ มาก รองลงมาตามลำดับ คือ ด้านการร่วม

รู้สึก อยู่ในระดับ ปานกลาง ด้านการร่วมคิด อยู่ในระดับ ปานกลาง และด้านความเป็นเจ้าของชุมชน อยู่ในระดับ ปานกลาง และในส่วนของรายชื่อในแต่ละด้าน พบว่า

5.1 ด้านการร่วมคิด

ประชาชนได้ให้ระดับความเข้มแข็งในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนด้านการร่วมคิด โดยภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.10, S.D. = .77) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ ที่มีอายุการใช้งานยาวนาน โดยหลีกเลี่ยงและปฏิเสธการซื้อสินค้าชนิดที่มีอายุการใช้งานต่ำตามความทันสมัย รองลงมาตามลำดับคือ ไม่ใช่ผลิตภัณฑ์ ซึ่งมีบรรจุภัณฑ์ห่อหุ้มหลายชั้น เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ ที่สามารถนำไปใช้ได้หลายครั้ง โดยหลีกเลี่ยงและปฏิเสธการซื้อสินค้าชนิดใช้ครั้งเดียวทิ้ง ซื้อผลิตภัณฑ์ ที่มีบรรจุภัณฑ์ขนาดใหญ่ เนื่องจากใช้บรรจุภัณฑ์น้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับหน่วยน้ำหนักของผลิตภัณฑ์ และเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ ที่ไม่ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมอยู่เสมอ เช่น ไม่ใช่กล่องโฟม ถุงพลาสติก หรือขยะมีพิษอื่นๆ ในการบรรจุหรือห่อหุ้มอาหาร

5.2 ด้านการร่วมรู้สึก

ประชาชนได้ให้ระดับความเข้มแข็งในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนด้านการร่วมรู้สึก โดยภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.18, S.D. = .76) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ไม่พอใจและคอยดักเตือนเมื่อเห็นสมาชิกภายในครัวเรือน หรือประชาชนที่ขยะกันอย่างไม่เป็นระเบียบ รองลงมาตามลำดับคือ ไม่พอใจและคอยดักเตือนในเวลาที่สมาชิกครัวเรือนนำขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ใหม่ หรือสามารถนำไปขายได้ ไปทิ้งลงในถังขยะร่วมกับขยะประเภทอื่นๆ ไม่พอใจและไม่ซื้อผลิตภัณฑ์จากร้านค้าที่กักเก็บและจำหน่ายสินค้าที่บรรจุภัณฑ์ฟุ่มเฟือย และไม่มียระบบเรียกคืนบรรจุภัณฑ์ใช้แล้ว เต็มใจและยินดีที่จะให้ความร่วมมือกับอบต. ดงเตื่อยในการร่วมวางแผน, ร่วมดำเนินการ และร่วมประเมินติดตาม เพื่อแก้ไขปัญหาในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนอย่างจริงจัง และไม่พอใจหรือไม่สบายใจ ที่ตนเองขาดโอกาสในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

5.3 ด้านความเป็นเจ้าของชุมชน

ประชาชนได้ให้ระดับความเข้มแข็งในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนด้านความเป็นเจ้าของชุมชนโดยภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.05, S.D. = .82) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เก็บขยะมูลฝอยที่ตกอยู่บนทางเท้า หรือสถานที่สาธารณะ ไปทิ้งยังภาชนะรองรับขยะทุกครั้ง รองลงมาตามลำดับคือ คอยแนะนำ สั่งสอน สมาชิกครัวเรือน ให้มีบทบาทในการเป็นส่วนหนึ่งที่สร้างความสวยงามและความน่าอยู่ของชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่ด้วยการเก็บกวาดหน้าบ้านให้สะอาดน่ามอง คอยสอดส่องดูแลป้องกัน

ไม่ให้สิ่งของและสถานที่สาธารณประโยชน์ของชุมชนเสียหาย โดยแจ้งข้อมูลปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ให้กับอบต.ดงเตี้ยทราบเป็นประจำ คอยเสนอแนะแนวทางการจัดการปัญหาผลกระทบจากขยะมูลฝอย ที่ชุมชนกำลังประสบอยู่ให้กับอบต.ดงเตี้ย หรือหน่วยงานภาครัฐได้รับทราบอย่างต่อเนื่อง และเข้าร่วมประชาคม เพื่อวางแผน คิดค้น และหาแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นอย่างจริงจังเป็นประจำ

5.4 ด้านการร่วมกระทำ

ประชาชนได้ให้ระดับความเข้มแข็งในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนด้านการร่วมกระทำโดยภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.20, S.D. = .75) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นำเครื่องใช้อุปกรณ์ต่างๆ ที่เก่าหรือชำรุด มาซ่อมแซมหรือดัดแปลงให้สามารถใช้ประโยชน์ต่อไปได้อีก รองลงมาตามลำดับคือ คัดแยกและเก็บรวบรวมขยะแต่ละประเภท เพื่อนำไปขายหรือทิ้งภาชนะรองรับขยะ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ประโยชน์ หรือกำจัดต่อไป ใช้ผลิตภัณฑ์ชนิดเติม เช่น ผงซักฟอก สบู่เหลว น้ำยาล้างจาน เป็นต้น ใช้ผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำวัสดุ ไปแปรสภาพเพื่อใช้ใหม่ (รีไซเคิล) หรือมีส่วนประกอบของวัสดุรีไซเคิล เช่น ถังกระดาษ, ถังพลาสติกโปสการ์ด และใช้ผลิตภัณฑ์ที่ผู้ผลิตเรียกคืนเศษบรรจุภัณฑ์หลังจากบริโภค เช่น ขวดน้ำดื่ม, กระป๋องน้ำอัดลม เป็นต้น

6. การเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลดงเตี้ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ทั้งหมด 4 ด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า

6.1 เพศ ที่แตกต่างกันของประชาชนต่อความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลดงเตี้ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ในภาพรวม ทั้งด้าน การร่วมคิด ด้านการร่วมรู้สึก ด้านความเป็นเจ้าของชุมชน และด้านการร่วมกระทำ

พบว่า เพศหญิงและเพศชายมีความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลดงเตี้ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ได้แก่ ด้านการร่วมคิด และด้านความเป็นเจ้าของชุมชน มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

6.2 อายุ ที่แตกต่างกันของประชาชนต่อความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลดงเตี้ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ในภาพรวม ทั้งด้าน การร่วมคิด ด้านการร่วมรู้สึก ด้านความเป็นเจ้าของชุมชน และด้านการร่วมกระทำ

พบว่า อายุที่แตกต่างกันของประชาชนต่อความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลงดเต็ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย มีความแตกต่างกัน ดังนี้ ด้านการร่วมคิด ด้านการร่วมรู้สึก ด้านความเป็นเจ้าของชุมชน และด้านการร่วมกระทำ โดยมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

6.3 ระดับการศึกษา ที่แตกต่างกันของประชาชนต่อความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลงดเต็ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ในภาพรวม ทั้งด้าน การร่วมคิด ด้านการร่วมรู้สึก ด้านความเป็นเจ้าของชุมชน และด้านการร่วมกระทำ

พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันของประชาชนต่อความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลงดเต็ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย มีความแตกต่างกัน ดังนี้ ด้านการร่วมคิด ด้านการร่วมรู้สึก ด้านความเป็นเจ้าของชุมชน และด้านการร่วมกระทำ โดยมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

6.4 ระดับความรู้เกี่ยวกับหลักการจัดการขยะมูลฝอย ที่แตกต่างกันทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับวิธีการลดขยะ ความรู้เกี่ยวกับวิธีคัดแยกขยะ และความรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้ประโยชน์จากขยะ ของประชาชนต่อความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลงดเต็ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย

พบว่า ระดับความรู้เกี่ยวกับหลักการจัดการขยะมูลฝอยที่แตกต่างกันทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับวิธีการลดขยะ ความรู้เกี่ยวกับวิธีคัดแยกขยะ และความรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้ประโยชน์จากขยะ ของประชาชนต่อความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลงดเต็ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย คือ ระดับความรู้เกี่ยวกับวิธีการลดขยะ มีจำนวนมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.29

7. การเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลงดเต็ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ทั้งหมด 4 ด้าน จำแนกตามข้อมูลด้านเศรษฐกิจ พบว่า

7.1 รายได้ต่อเดือน ที่แตกต่างกันของประชาชนต่อความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลงดเต็ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ในภาพรวม ทั้งด้าน การร่วมคิด ด้านการร่วมรู้สึก ด้านความเป็นเจ้าของชุมชน และด้านการร่วมกระทำ

พบว่า รายได้ต่อเดือน ที่แตกต่างกันของประชาชนต่อความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลตงเตี้ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ไม่แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

8. การเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลตงเตี้ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ทั้งหมด 4 ด้าน จำแนกตามข้อมูลด้านสังคม พบว่า

8.1 อาชีพ ที่แตกต่างกันของประชาชนต่อความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลตงเตี้ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ในภาพรวม ทั้งด้าน การร่วมคิด ด้านการร่วมรู้สึก ด้านความเป็นเจ้าของชุมชน และด้านการร่วมกระทำ

พบว่า อาชีพที่แตกต่างกันของประชาชนต่อความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลตงเตี้ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย มีความแตกต่างกัน ดังนี้ ด้านการร่วมคิด คือ อาชีพเกษตรกร กับ อาชีพค้าขาย, ประกอบธุรกิจส่วนตัว, อาชีพรับจ้าง และรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ อาชีพค้าขาย กับ เกษตรกร, ประกอบธุรกิจส่วนตัว, รับจ้าง และอื่นๆ (กำลังศึกษา) อาชีพที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว กับ เกษตรกร, ค้าขาย, รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ และไม่ประกอบอาชีพ (พ่อบ้าน / แม่บ้าน) อาชีพรับจ้าง กับ เกษตรกร, ค้าขาย, รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ และไม่ประกอบอาชีพ (พ่อบ้าน / แม่บ้าน) อาชีพข้าราชการ / พนักงาน กับ เกษตรกร, ประกอบธุรกิจส่วนตัว, รับจ้าง, ลูกจ้างบริษัทเอกชน, ไม่ประกอบอาชีพ (พ่อบ้าน / แม่บ้าน) และอื่นๆ (กำลังศึกษา) อาชีพลูกจ้างบริษัทเอกชน กับ รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ ไม่ประกอบอาชีพ (พ่อบ้าน / แม่บ้าน) กับ ประกอบธุรกิจส่วนตัว รับจ้าง และรับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ อื่นๆ (กำลังศึกษา) อื่นๆ (กำลังศึกษา) กับ ค้าขาย และพนักงานรัฐวิสาหกิจ โดยมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และด้านการร่วมกระทำ คือ อาชีพเกษตรกร กับ อาชีพค้าขาย, ประกอบธุรกิจส่วนตัว, อาชีพรับจ้าง และรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ อาชีพค้าขาย กับ เกษตรกร, ประกอบธุรกิจส่วนตัว, รับจ้าง และอื่นๆ (กำลังศึกษา) อาชีพที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว กับ เกษตรกร, ค้าขาย, รับจ้าง, รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ, ลูกจ้างบริษัทเอกชน, ไม่ประกอบอาชีพ (พ่อบ้าน / แม่บ้าน) และอื่นๆ (กำลังศึกษา) อาชีพรับจ้าง กับ ค้าขาย, ประกอบธุรกิจส่วนตัว รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ และไม่ประกอบอาชีพ (พ่อบ้าน / แม่บ้าน) อาชีพข้าราชการ / พนักงาน กับ เกษตรกร, ประกอบธุรกิจส่วนตัว, รับจ้าง, ลูกจ้างบริษัทเอกชน, ไม่ประกอบอาชีพ (พ่อบ้าน / แม่บ้าน) และอื่นๆ (กำลังศึกษา) อาชีพลูกจ้างบริษัทเอกชน กับ ประกอบธุรกิจส่วนตัว และรับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ ไม่ประกอบอาชีพ (พ่อบ้าน /

แม่บ้าน) กับ ประกอบธุรกิจส่วนตัว รับจ้าง และรับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ และอื่นๆ (กำลังศึกษา) อื่นๆ (กำลังศึกษา) กับ ค่าขาย, ประกอบธุรกิจส่วนตัว, รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ และไม่ประกอบอาชีพ (พ่อบ้าน / แม่บ้าน โดยมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

8.2 ขนาดของครัวเรือน ที่แตกต่างกันของประชาชนต่อความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลคงเตอย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ในภาพรวม ทั้งด้าน การร่วมคิด ด้านการร่วมรู้สึก ด้านความเป็นเจ้าของชุมชน และด้านการร่วมกระทำ

พบว่า จำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ในปัจจุบันที่แตกต่างกันของประชาชนต่อความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลคงเตอย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ไม่แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

8.3 ระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน ที่แตกต่างกันของประชาชนต่อความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลคงเตอย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ในภาพรวม ทั้งด้าน การร่วมคิด ด้านการร่วมรู้สึก ด้านความเป็นเจ้าของชุมชน และด้านการร่วมกระทำ

พบว่า ระยะเวลาการตั้งบ้านเรือนที่แตกต่างกันของประชาชนต่อความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลคงเตอย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย มีความแตกต่างกัน ดังนี้ ด้านการร่วมคิด ด้านการร่วมรู้สึก ด้านความเป็นเจ้าของชุมชน และด้านการร่วมกระทำ โดยมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

8.4 ทำเลที่ตั้งบ้านเรือน ที่แตกต่างกันของประชาชนต่อความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลคงเตอย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ในภาพรวม ทั้งด้าน การร่วมคิด ด้านการร่วมรู้สึก ด้านความเป็นเจ้าของชุมชน และด้านการร่วมกระทำ

พบว่า ทำเลที่ตั้งบ้านเรือนที่แตกต่างกันของประชาชนต่อความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลคงเตอย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย มีความแตกต่างกัน ดังนี้ ด้านความเป็นเจ้าของชุมชน คือ ริมถนนสายหลักกับบริเวณตลาด และบริเวณตลาดกับริมถนนสายหลัก โดยมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

8.5 การมีตำแหน่งในการบริหารองค์กรชุมชน ที่แตกต่างกันต่อความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลคงเตอย อำเภอองไกร

ลาศ จังหวัดสุโขทัย ในภาพรวม ทั้งด้าน การร่วมคิด ด้านการร่วมรู้สึก ด้านความเป็นเจ้าของ ชุมชน และด้านการร่วมกระทำ

พบว่า การมีตำแหน่งในการบริหารองค์กรชุมชน ต่อความเข้มแข็งของประชาชน ในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์กรบริหารส่วนตำบลลงเตอย อำเภอกงไกรลาศ จังหวัด สุโขทัย ไม่มีความแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

8.6 ความบ่อยครั้งในการร่วมกิจกรรมทางสังคม ที่แตกต่างกันต่อความเข้มแข็ง ของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์กรบริหารส่วนตำบลลงเตอย อำเภอกงไกร ลาศ จังหวัดสุโขทัย ในภาพรวม ทั้งด้าน การร่วมคิด ด้านการร่วมรู้สึก ด้านความเป็นเจ้าของ ชุมชน และด้านการร่วมกระทำ

พบว่า ความบ่อยครั้งในการร่วมกิจกรรมทางสังคมที่แตกต่างกันต่อความ เข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์กรบริหารส่วนตำบลลงเตอย อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ไม่มีความแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

9. การเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการ ขยะมูลฝอยชุมชน องค์กรบริหารส่วนตำบลลงเตอย อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ทั้งหมด 4 ด้าน จำแนกตามข้อมูลด้านการเมือง พบว่า

9.1 การมีตำแหน่งสมาชิกหรือคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องทางด้านการเมือง ท้องถิ่นในชุมชนที่แตกต่างกันต่อความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์กรบริหารส่วนตำบลลงเตอย อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ในภาพรวม ทั้งด้าน การ ร่วมคิด ด้านการร่วมรู้สึก ด้านความเป็นเจ้าของชุมชน และด้านการร่วมกระทำ

พบว่า การมีตำแหน่งสมาชิกหรือคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องทางด้านการเมือง ท้องถิ่นในชุมชนต่อความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์กรบริหาร ส่วนตำบลลงเตอย อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ไม่มีความแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05

9.2 ความบ่อยครั้งในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองภายในชุมชน ที่ แตกต่างกันต่อความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์กรบริหารส่วน ตำบลลงเตอย อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ในภาพรวม ทั้งด้าน การร่วมคิด ด้านการร่วม รู้สึก ด้านความเป็นเจ้าของชุมชน และด้านการร่วมกระทำ

พบว่า ความบ่อยครั้งในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองภายในชุมชนที่แตกต่างกันต่อความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลงดเต็ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ไม่มีความแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลงดเต็ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าโดยมีประเด็นที่สำคัญและค้นพบจากการศึกษาที่ควรมาอภิปราย ดังนี้

1. ระดับความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลงดเต็ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย พบว่า

ในภาพรวม 4 ด้าน อยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการร่วมกระทำอยู่ในระดับ ปานกลาง รองลงมาตามลำดับ คือ ด้านการร่วมรู้สึก อยู่ในระดับ ปานกลาง ด้านการร่วมคิด อยู่ในระดับ ปานกลาง และด้านความเป็นเจ้าของชุมชน อยู่ในระดับ ปานกลาง และในส่วนของรายข้อในแต่ละด้าน พบว่า

1.1 ด้านการร่วมคิด

ประชาชนได้ให้ระดับความเข้มแข็งต่อด้านการร่วมคิด โดยภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ ที่มีอายุการใช้งานยาวนาน โดยหลีกเลี่ยงและปฏิเสธการซื้อสินค้าชนิดที่มีอายุการใช้งานต่ำตามความทันสมัย ทั้งนี้เป็นเพราะประชาชนได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่ไม่ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คณิต สุวรรณ (2550) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : กรณีศึกษาโครงการป่าชุมชนบ้านห้วยหินดำ ตำบลวังยาว อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และไม่มีส่วนร่วม และการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจำแนกและจัดระบบข้อมูล แล้ววิเคราะห์ความสัมพันธ์ วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลง วิเคราะห์เชิงหน้าที่ และวิเคราะห์ความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน จากการศึกษาพบว่า ความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนบ้านห้วยหินดำ ประกอบด้วย การมีผู้นำชุมชนที่มีศักยภาพในการรวมกลุ่มและกระตุ้นจิตสำนึกของชุมชนให้เข้า

มามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ โดยอาศัยรากฐานทางวัฒนธรรมของชุมชน นอกจากนี้องค์กรชุมชนยังมีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการสร้างเครือข่ายในการดำเนินกิจกรรม มีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ทำให้องค์กรชุมชนมีความเข้มแข็งและสามารถอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติจนประสบความสำเร็จ ปัจจัยด้านวัฒนธรรมชุมชนที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนพบว่า ระบบการผลิตแบบเกษตรกึ่งยังชีพ ทำให้มีวิถีการผลิตที่พึ่งพิงทรัพยากรธรรมชาติและแรงงานภายในชุมชนความสัมพันธ์ในระดับครัวเรือนและระดับชุมชนที่มีความผูกพันแน่นแฟ้นทำให้เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกันรวมทั้งระบบความเชื่อที่เชื่อมโยงให้เห็นความสัมพันธ์ของคน ธรรมชาติ และสิ่งเหนือและอ่อนต่อธรรมชาติและร่วมมือกันในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน ปัจจัยด้านเครือข่ายการเรียนรู้ พบว่า แม่ข่ายในการเรียนรู้เป็นแม่ข่ายธรรมชาติที่มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และมีความสามารถ เป็นผู้มีความรู้ จริยธรรม แม่ข่ายชาวบ้านมีองค์ความรู้ในการวิเคราะห์ปัญหาและแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน โดยมีเทคนิคการจัดการที่ผสมผสานองค์ความรู้ดั้งเดิม ได้แก่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประเพณี พิธีกรรมและองค์ความรู้รูปแบบใหม่ๆ จากการศึกษาดูงาน การอบรมสัมมนา เวทีชาวบ้านจนเกิดเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ซึ่งพบว่าการถ่ายทอดความรู้ 3 ระดับด้วยกัน คือ ระดับปัจเจก มีการถ่ายทอดความรู้ผ่านทางสังคม สถาบันทางศาสนา การประชุมชาวบ้าน ประเพณี พิธีกรรมต่างๆ ระดับระหว่างชุมชน มีการถ่ายทอดความรู้โดยอบรมสัมมนา ศึกษาดูงาน เวทีชาวบ้าน กิจกรรมเครือข่าย และพิธีกรรมยังคงมีบทบาทสำคัญในกระบวนการถ่ายทอดความรู้ในระหว่างชุมชน

1.2 ด้านการร่วมรู้สึก

ประชาชนได้ให้ระดับความเข้มแข็งต่อด้านการร่วมรู้สึก โดยภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ไม่พอใจและคอยดักเตือนเมื่อเห็นสมาชิกภายในครัวเรือน หรือประชาชนทั้งขะยกกันอย่างไม่เป็นระเบียบ ทั้งนี้เป็นเพราะประชาชนได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการรักษาความสะอาดบ้านเรือนและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คณิต สุขรัตน์ (2550) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : กรณีศึกษาโครงการป่าชุมชนบ้านห้วยหินดำ ตำบลวังยาว อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม และการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจำแนกและจัดระบบข้อมูล แล้ววิเคราะห์ความสัมพันธ์ วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลง วิเคราะห์เชิงหน้าที่ และวิเคราะห์ความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน จากการศึกษาพบว่า ความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนบ้านห้วยหินดำ ประกอบด้วย การมีผู้นำชุมชนที่มีศักยภาพในการรวมกลุ่มและกระตุ้นจิตสำนึกของชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ โดยอาศัยรากฐานทางวัฒนธรรมของชุมชน นอกจากนี้องค์กรชุมชนยังมีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการสร้างเครือข่ายในการดำเนินกิจกรรม มีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ทำให้องค์กรชุมชนมีความเข้มแข็งและสามารถอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติจนประสบความสำเร็จ ปัจจัยด้านวัฒนธรรมชุมชนที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน พบว่า ระบบการผลิตแบบเกษตรกึ่งยังชีพ ทำให้มีวิถีการผลิตที่พึ่งพิงทรัพยากรธรรมชาติและแรงงานภายในชุมชน ความสัมพันธ์ในระดับครัวเรือนและระดับชุมชนที่มีความผูกพันแน่นแฟ้น ทำให้เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกันรวมทั้งระบบความเชื่อที่เชื่อมโยงให้เห็นความสัมพันธ์ของคน ธรรมชาติ และสิ่งเหนือและอ่อนต่อธรรมชาติและร่วมมือกันในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน ปัจจัยด้านเครือข่ายการเรียนรู้ พบว่า แม่ข่ายในการเรียนรู้เป็นแม่ข่ายธรรมชาติที่มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และมีความสามารถ เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม แม่ข่ายชาวบ้านมีองค์ความรู้ในการวิเคราะห์ปัญหาและแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน โดยมีเทคนิคการจัดการที่ผสมผสานองค์ความรู้ดั้งเดิม ได้แก่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประเพณี พิธีกรรมและองค์ความรู้รูปแบบใหม่ๆ จากการศึกษาดูงาน การอบรมสัมมนา เวทีชาวบ้านจนเกิดเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ซึ่งพบว่าการถ่ายทอดความรู้ 3 ระดับด้วยกัน คือ ระดับปัจเจก มีการถ่ายทอดความรู้ผ่านทางสังคม สถาบันทางศาสนา การประชุมชาวบ้าน ประเพณี พิธีกรรมต่างๆ ระดับระหว่างชุมชน มีการถ่ายทอดความรู้โดยอบรมสัมมนา ศึกษาดูงาน เวทีชาวบ้าน กิจกรรมเครือข่าย และพิธีกรรมยังคงมีบทบาทสำคัญในกระบวนการถ่ายทอดความรู้ในระหว่างชุมชน

1.3 ด้านความเป็นเจ้าของชุมชน

ประชาชนได้ให้ระดับความเข้มแข็งต่อต้านความเป็นเจ้าของชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เก็บขยะมูลฝอยที่ตกอยู่บนทางเท้า หรือสถานที่สาธารณะ ไปทิ้งยังภาชนะรองรับขยะทุกครั้ง ทั้งนี้เป็นเพราะประชาชนได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการรักษาความสะอาดบ้านเรือนและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คณิต สุขรัตน์ (2550) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความเข้มแข็งของชุมชนในการ

จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : กรณีศึกษาโครงการป้าชุมชนบ้านห้วยหินดำ ตำบลวังยาว อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม และการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจำแนกและจัดระบบข้อมูล แล้ววิเคราะห์ความสัมพันธ์ วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลง วิเคราะห์เชิงหน้าที่ และวิเคราะห์ความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน จากการศึกษาพบว่า ความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนบ้านห้วยหินดำ ประกอบด้วย การมีผู้นำชุมชนที่มีศักยภาพในการรวมกลุ่มและกระตุ้นจิตสำนึกของชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ โดยอาศัยรากฐานทางวัฒนธรรมของชุมชน นอกจากนี้องค์กรชุมชนยังมีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการสร้างเครือข่ายในการดำเนินกิจกรรม มีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ทำให้องค์กรชุมชนมีความเข้มแข็งและสามารถอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติจนประสบความสำเร็จ ปัจจัยด้านวัฒนธรรมชุมชนที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน พบว่า ระบบการผลิตแบบเกษตรกึ่งยังชีพ ทำให้มีวิถีการผลิตที่พึ่งพิงทรัพยากรธรรมชาติและแรงงานภายในชุมชน ความสัมพันธ์ในระดับครัวเรือนและระดับชุมชนที่มีความผูกพันแน่นแฟ้น ทำให้เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกันรวมทั้งระบบความเชื่อที่เชื่อมโยงให้เห็นความสัมพันธ์ของคน ธรรมชาติ และสิ่งเหนือและอ่อนต่อธรรมชาติและร่วมมือกันในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน ปัจจัยด้านเครือข่ายการเรียนรู้ พบว่า แม่ข่ายในการเรียนรู้เป็นแม่ข่ายธรรมชาติที่มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และมีความสามารถ เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม แม่ข่ายชาวบ้านมีองค์ความรู้ในการวิเคราะห์ปัญหาและแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาพร้อมกัน โดยมีเทคนิคการจัดการที่ผสมผสานองค์ความรู้ดั้งเดิม ได้แก่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประเพณี พิธีกรรมและองค์ความรู้รูปแบบใหม่ ๆ จากการศึกษาดูงาน การอบรมสัมมนา เวทีชาวบ้านจนเกิดเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ซึ่งพบว่าการถ่ายทอดความรู้ 3 ระดับด้วยกัน คือ ระดับปัจเจก มีการถ่ายทอดความรู้ผ่านทางสังคม สถาบันทางศาสนา การประชุมชาวบ้าน ประเพณี พิธีกรรม ต่าง ๆ ระดับระหว่างชุมชน มีการถ่ายทอดความรู้โดยอบรมสัมมนา ศึกษาดูงาน เวทีชาวบ้าน กิจกรรมเครือข่าย และพิธีกรรมยังคงมีบทบาทสำคัญในกระบวนการถ่ายทอดความรู้ในระหว่างชุมชน

1.4 ด้านการร่วมกระทำ

ประชาชนได้ให้ระดับความเข้มแข็งต่อด้านการร่วมกระทำ โดยภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นำเครื่องใช้อุปกรณ์ต่างๆ ที่เก่าหรือชำรุด มาซ่อมแซมหรือดัดแปลงให้สามารถใช้ประโยชน์ต่อไปได้อีก ทั้งนี้เป็นเพราะประชาชนได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการนำผลิตภัณฑ์ที่ไม่ใช้แล้วนำกลับแปรรูปใช้ใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คณิต สุขรัตน์ (2550) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : กรณีศึกษาโครงการป่าชุมชนบ้านห้วยหินดำ ตำบลวังยาว อำเภอตาบ่อ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม และการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจำแนกและจัดระบบข้อมูล แล้ววิเคราะห์ความสัมพันธ์วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลง วิเคราะห์เชิงหน้าที่ และวิเคราะห์ความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน จากการศึกษาพบว่า ความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนบ้านห้วยหินดำ ประกอบด้วย การมีผู้นำชุมชนที่มีศักยภาพในการรวมกลุ่มและกระตุ้นจิตสำนึกของชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ โดยอาศัยรากฐานทางวัฒนธรรมของชุมชน นอกจากนี้องค์กรชุมชนยังมีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการสร้างเครือข่ายในการดำเนินกิจกรรม มีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ทำให้องค์กรชุมชนมีความเข้มแข็งและสามารถอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติจนประสบความสำเร็จ ปัจจัยด้านวัฒนธรรมชุมชนที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน พบว่า ระบบการผลิตแบบเกษตรกึ่งยังชีพ ทำให้มีวิถีการผลิตที่พึ่งพิงทรัพยากรธรรมชาติและแรงงานภายในชุมชน ความสัมพันธ์ในระดับครัวเรือนและระดับชุมชนที่มีความผูกพันแน่นแฟ้น ทำให้เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกันรวมทั้งระบบความเชื่อที่เชื่อมโยงให้เห็นความสัมพันธ์ของคน ธรรมชาติ และสิ่งเหนือและอ่อนต่อธรรมชาติและร่วมมือกันในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน ปัจจัยด้านเครือข่ายการเรียนรู้ พบว่า แม่ข่ายในการเรียนรู้เป็นแม่ข่ายธรรมชาติที่มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และมีความสามารถ เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม แม่ข่ายชาวบ้านมีองค์ความรู้ในการวิเคราะห์ปัญหาและแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาพร้อมกัน โดยมีเทคนิคการจัดการที่ผสมผสานองค์ความรู้ดั้งเดิม ได้แก่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประเพณี พิธีกรรมและองค์ความรู้รูปแบบใหม่ๆ จากการศึกษาดูงาน การอบรมสัมมนา เวทีชาวบ้านจนเกิดเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ซึ่งพบว่าการถ่ายทอดความรู้ 3 ระดับด้วยกัน คือ ระดับปัจเจก มี

การถ่ายทอดความรู้ผ่านทางสังคม สถาบันทางศาสนา การประชุมชาวบ้าน ประเพณี พิธีกรรมต่าง ๆ ระดับระหว่างชุมชน มีการถ่ายทอดความรู้โดยอบรบสัมมนา ศึกษาดูงาน เวทีชาวบ้าน กิจกรรมเครือข่าย และพิธีกรรมยังคงมีบทบาทสำคัญในกระบวนการถ่ายทอดความรู้ในระหว่างชุมชน

2. การเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลดงเตี้ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ทั้งหมด 4 ด้าน

2.1 การเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลดงเตี้ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ทั้งหมด 4 ด้าน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า

เพศ อายุ ระดับการศึกษา และความรู้เกี่ยวกับหลักการจัดการขยะมูลฝอย มีผลต่อระดับความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลดงเตี้ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ทั้งนี้จากผลของการวิจัยข้างต้น พบว่า ปัจจัยด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา และความรู้เกี่ยวกับหลักการจัดการขยะมูลฝอย ที่ก่อให้เกิดนัยสำคัญต่อความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลดงเตี้ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย นั้น ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมพร นิมิตรภาคภูมิ (2550) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย และความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่สาย อำเภอ แม่สาย จังหวัดเชียงราย วิธีการศึกษาใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจำนวน 385 ชุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนเกี่ยวกับการ คัดแยกขยะมูลฝอย การรวบรวมขยะมูลฝอย การเก็บขนขยะมูลฝอย และการกำจัดขยะมูลฝอยในภาพรวมอยู่ในระดับกระทำบางครั้ง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พฤติกรรมของการคัดแยกขยะมูลฝอย และการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย มีการกระทำบางครั้ง สำหรับการเก็บขนขยะมูลฝอย และการกำจัดขยะมูลฝอย มีการกระทำนานๆ ครั้ง โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนในระดับที่เห็นด้วยปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เห็นด้วยในระดับมากกับการคัดแยกขยะมูลฝอย การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย และการกำจัดขยะมูลฝอย สำหรับการเก็บขนขยะมูลฝอยนั้นเห็นด้วยในระดับปานกลาง ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอย ได้แก่ เทศบาลควรมีถังขยะหลายชนิด คือ ถังขยะเปียก ถังขยะแห้ง ถังขยะอันตราย และถังขยะรีไซเคิลให้บริการอย่างพอเพียง การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย ได้แก่ ควรรณรงค์ให้บ้าน

แต่ละหลังมีถังขยะ 3 ถัง คือ ถังขยะเปียก ถังขยะแห้ง และถังขยะรีไซเคิล เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมขยะ การเก็บขนขยะมูลฝอย ได้แก่ ควรจัดรถเทศบาลมาขนให้บ่อยขึ้น หรือมาเก็บตรงเวลาทุกวันและการกำจัดขยะมูลฝอย ได้แก่ การกำจัดขยะไม่ควรนำไปเผาเพราะเกิดควันทำให้มีมลพิษทางอากาศ และสร้างความเดือดร้อนให้กับคนอื่น

2.2 การเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลดงเตี้ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ทั้งหมด 4 ด้าน จำแนกตามข้อมูลด้านเศรษฐกิจ พบว่า

ระดับรายได้รวมต่อเดือนของประชาชน ไม่มีผลต่อระดับความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลดงเตี้ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย นั้น ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ราตรี กุณา (2553) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องวิธีการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ในพื้นที่ตำบลขุนควร อำเภออง จังหวัดพะเยา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงสภาพการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตพื้นที่ตำบลขุนควร อำเภออง จังหวัดพะเยา ที่ว่ามีการจัดการขยะกันแบบใด ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอย่างไรบ้าง มีการคัดแยกขยะก่อนทิ้งหรือไม่ และต้องการให้หน่วยงานท้องถิ่นช่วยเหลือในด้านใดบ้าง เพื่อที่จะได้นำผลที่ได้รับจากการวิจัยมาปรับใช้และเป็นแนวทางในการวางแผนปฏิบัติงานในการพัฒนาเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ตำบลขุนควรในอนาคตให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป โดยการทำการพิสูจน์สมมติฐานที่ว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน โดยการศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 327 คนซึ่งเป็นตัวแทนจากครัวเรือนและผู้นำชุมชนในพื้นที่ตำบลขุนควร อำเภออง จังหวัดพะเยา จำนวน 12 หมู่บ้าน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาใช้วิธีสร้างแบบสอบถาม ทำวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Chi-Square ในการทดสอบสมมติฐาน ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

การศึกษาวิธีการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนในพื้นที่ตำบลขุนควร อำเภออง จังหวัดพะเยา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 46-55 ปี มีระดับการศึกษาสูงสุดที่ระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม มีรายได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาท

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ใช้วิธีการกำจัดขยะมูลฝอยโดยนำไปทิ้งที่บ่อขยะของหมู่บ้าน วิธีคัดแยกขยะแล้วนำไปขายต่อ และ การเผา ตามลำดับ ใช้วิธีการกำจัดขยะประเภทใบไม้ เศษไม้หรือพืชผัก โดยการเผา การนำไปทิ้งบ่อขยะ และการนำไปทำปุ๋ยหมัก

ตามลำดับ ขยะในครัวเรือนต่อวันไม่เกิน 3 กิโลกรัม มีภาชนะเก็บรวบรวมขยะในครัวเรือนแบบถึงมีฝาปิด ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ในหมู่บ้านมีบริการจัดเก็บขยะไปกำจัด

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ในพื้นที่ตำบลขุนควร อำเภอปง จังหวัดพะเยา ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการหาวิธีการและการจัดการขยะร่วมกับสมาชิกในชุมชน

พิสูจน์สมมติฐานที่ว่าเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ผลการศึกษาพบว่า ประชากรที่อายุแตกต่างกัน ประกอบอาชีพแตกต่างกัน และรายได้แตกต่างกัน มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ สำหรับปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศที่ต่างกัน และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชน

ผลการสำรวจความคิดเห็นด้านความต้องการของประชาชนที่จะให้องค์การบริหารส่วนตำบลขุนควร ให้ความช่วยเหลือ พบว่า

1. ต้องการถังขยะประจำหมู่บ้านโดยตั้งไว้ตามจุดต่าง และต้องการถังขยะให้กับครัวเรือน
2. ต้องการรถเก็บขนขยะให้กับหมู่บ้าน
3. ต้องการบ่อขยะ
4. ต้องการถุงดำ

ผลการสำรวจความคิดเห็นด้านข้อเสนอแนะพบว่า ให้หมู่บ้านรณรงค์ลดปริมาณขยะโดยให้ผู้นำทำเป็นแบบอย่าง

2.3 การเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลดงเตี้ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ทั้งหมด 4 ด้าน จำแนกตามข้อมูลด้านสังคม พบว่า

อาชีพ และระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน มีผลต่อระดับความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลดงเตี้ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ส่วนขนาดของครัวเรือน ทำเลที่ตั้งบ้านเรือน การมีตำแหน่งในการบริหารองค์กรชุมชน และความบ่อยครั้งในการร่วมกิจกรรมทางสังคม ไม่มีผลต่อระดับความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลดงเตี้ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัด

สุโขทัย ทั้งนี้จากผลของการวิจัยข้างต้น พบว่า อาชีพ และระยะเวลาการตั้งบ้านเรือน ที่ก่อให้เกิดนัยสำคัญต่อความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลดงเตี้ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ส่วนขนาดของครัวเรือน ทำเลที่ตั้งบ้านเรือน การมีตำแหน่งในการบริหารองค์กรชุมชน และความบ่อยครั้งในการร่วมกิจกรรมทางสังคม ไม่มีผลต่อระดับความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลดงเตี้ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย นั้น ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกนรินทร์ กลิ่นหอม (2553) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ในการเขตเทศบาลตำบลจันทน์จ้าว อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและการศึกษา อาชีพ และรายได้ที่แตกต่างกัน รวมถึงศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ และทักษะในการจัดการขยะมูลฝอยกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย โดยประชากรที่ทำการศึกษา ได้แก่ ตัวแทนครอบครัว หรือบุคคลในครอบครัวที่มีหน้าที่ในการจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือนละ 1 คน จำนวนทั้งหมด 5,465 ครัวเรือน คำนวณได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 373 ครัวเรือน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นมา และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ คือ ค่าอัตราร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (t-test), f-test และค่าเพียร์สัน ไคสแควร์ (X^2) โดยใช้ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทักษะ และพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยโดยรวมอยู่ในระดับดี เมื่อเทียบความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า ผู้ที่มีอายุ การศึกษา และอาชีพที่แตกต่างกัน มีความรู้ที่แตกต่างกัน ส่วนเพศ และรายได้ที่แตกต่างกัน มีความรู้ที่ไม่ต่างกัน ผู้ที่มีการศึกษาและรายได้ที่แตกต่างกัน มีทักษะที่แตกต่างกัน ส่วน เพศ อายุ และอาชีพที่แตกต่างกัน มีทักษะที่แตกต่างกัน ผู้ที่มีการศึกษาที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ส่วน เพศ อายุ อาชีพ และรายได้ที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมที่ไม่แตกต่างกัน สำหรับการศึกษาคือความสัมพันธ์ พบว่าความรู้และทักษะในการจัดการขยะมูลฝอย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย

2.4 การเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลงดเต็ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ทั้งหมด 4 ด้าน จำแนกตามข้อมูลด้านการเมือง พบว่า

การมีตำแหน่งสมาชิกหรือคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องทางด้านการเมืองท้องถิ่นในชุมชน และความบ่อยครั้งในการร่วมกิจกรรมทางการเมืองในชุมชน ไม่มีผลต่อระดับความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลงดเต็ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย นั้น ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ จำลอง โพธิ์บุญ (2551) การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบส่วนท้องถิ่น ตัวอย่างที่มีการจัดการขยะที่ดีในด้านผลสำเร็จการดำเนินการจัดการ และบทเรียนที่ได้จาก การดำเนินงาน 2) ศึกษาปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวในการศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสำรวจพื้นที่การสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน ได้แก่ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและสมาชิกในชุมชนที่เกี่ยวข้อง และจากการศึกษาเอกสาร โดยได้พิจารณาเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการดำเนินงานด้านการจัดการขยะที่ดีเป็นที่ยอมรับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ เทศบาลตำบลเทพกระษัตรีจังหวัดภูเก็ต การวิเคราะห์ข้อมูลได้ประยุกต์หลักการของ Balanced Scorecard ธรรมชาติและการดำเนินการที่ดี (Good Practice) และการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน ภายนอก ผลการศึกษาพบว่า เทศบาลตำบลเทพกระษัตรีดำเนินโครงการจัดการขยะอย่างต่อเนื่องเริ่มต้นด้วยการรณรงค์ให้ประชาชนคัดแยกขยะ โดยมีชุมชนบ้านบ่อกรวดที่จัดการขยะรีไซเคิลและเศษอาหารได้เป็นอย่างดีมีโรงปุ๋ยอินทรีย์ ต่อมาเทศบาลจัดทำโครงการถนน ปลอดถังขยะ โดยขอความร่วมมือจากประชาชนให้เก็บขยะไว้ในบ้านแล้วนำเวลากับเทศบาลในการจัดเก็บขยะ การดำเนินโครงการดังกล่าวได้ผลดีประชาชนให้ความร่วมมือสามารถลดถังขยะที่ตั้งบนถนนสายหลักไปได้เกือบหมด อย่างไรก็ตามชุมชนที่ดำเนินการจัดการขยะได้เป็นอย่างดีเป็นรูปธรรมมีเพียงชุมชนบ้านบ่อกรวดเท่านั้น ความสำเร็จที่เกิดขึ้นนั้นเป็นผลเนื่องมาจากปัจจัยสำคัญ คือ ความสนับสนุนช่วยเหลือจากมูลนิธิเพื่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและพลังงานในการทำความเข้าใจให้ความรู้ และสร้างความตระหนักรู้แก่ประชาชนในพื้นที่การสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด ความร่วมมือของชุมชนและความเอาใจใส่ของผู้บริหารของเทศบาล อย่างไรก็ตามยังไม่มีการพัฒนาด้านบุคลากรการปรับปรุงกระบวนการทำงาน และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ชัดเจน บทเรียนสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น คือการสร้างความร่วมมือในชุมชนการให้ความสำคัญกับองค์กรพัฒนาเอกชนที่เข้ามาร่วมดำเนินการสร้างความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น การพัฒนาบุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านสิ่งแวดล้อม และการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานให้เหมาะสมและเพียงพอ และได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อโนชา วิบุลากร. (2550) ได้

ทำการศึกษาความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการมูลฝอย ภายใต้แนวคิดประชาสังคม กรณีศึกษาชุมชนกำแพงเมือง เทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของความเป็นประชาสังคม และปัจจัยที่ทำให้เกิดความเป็นประชาสังคมในการจัดการมูลฝอยชุมชน วิธีการศึกษาเลือกใช้วิธีการเชิงคุณภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสัมภาษณ์แบบใช้โครงสร้างคำถาม ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และใช้วิเคราะห์เชิงเนื้อหา เพื่อให้เข้าใจถึงความหมาย และเหตุผลในการกระทำต่าง ๆ ของผู้คนในชุมชนต่อปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในชุมชน

ผลการศึกษาพบว่าองค์ประกอบของความเป็นประชาสังคมได้แก่ ความหลากหลายของกลุ่มคนที่เข้ามารวมตัวกัน ความเป็นชุมชนที่ผู้คนได้แสดงความรู้สึกร่วมกันว่าเป็นพวกเดียวกันความเอื้ออาทรต่อกัน ความสนใจและความเห็นผลประโยชน์ของชุมชนร่วมกัน จิตสำนึกสาธารณะโดยการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในการจัดการมูลฝอยชุมชน ความรับผิดชอบต่อทรัพย์สินสาธารณะร่วมกัน เคารพในศักดิ์ศรีและความเชื่อถือในคุณค่าของชุมชน รวมทั้งมีความห่วงใยต่อสวัสดิภาพของสาธารณะร่วมกัน เกิดเป็นกิจกรรมการจัดการมูลฝอยที่มีความต่อเนื่องตลอดจนมีเครือข่ายความร่วมมือและการติดต่อสื่อสารระหว่างกันและกัน

ปัจจัยที่ทำให้เกิดความเป็นประชาสังคมในการจัดการมูลฝอยของชุมชนคือ ความสัมพันธ์ของผู้คนในชุมชนทางวัฒนธรรม รวมถึงความร่วมมือจากเทศบาลนครลำปาง โครงการความช่วยเหลือจากสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ ที่ร่วมกันให้การสนับสนุนชุมชนในด้านงบประมาณ วัสดุและอุปกรณ์ที่จำเป็นต่างๆ การยกเว้นค่าธรรมเนียมในการจัดการมูลฝอย ตลอดจนการอบรมให้ความรู้และพัฒนาทักษะของชุมชนในการจัดการมูลฝอย ล้วนเป็นมูลเหตุสำคัญที่ทำให้ชุมชนสามารถพัฒนาตนเองไปสู่ความเข้มแข็งในการจัดการมูลฝอยได้

3. แนวทางในการเสริมสร้างปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลดงเตี้ย อำเภอโกกไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย

พบว่า ประชาชนได้ระบุนโยบาย/อุปสรรค และข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงเตี้ย ประชาชนยังคงขาดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในการจัดการขยะ และมองไม่เห็นถึงปัญหาขยะมูลฝอยอย่างแท้จริง ปัญหาหลักที่ประชาชนได้ประสพจึงเป็นการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน ส่วนใหญ่เป็นปัญหาในด้านการจัดการขยะ ที่ส่วนใหญ่พบในเรื่องของการทิ้งหรือทำลายขยะที่ไม่ถูกสุขลักษณะ ปัญหาขยะมูลฝอย เป็นปัญหาที่ต้องให้ความสำคัญในลำดับต้น เนื่องจากปัญหาขยะมูลฝอยส่งผลกระทบต่อทั้งในด้านภูมิ

ทัศน์ของชุมชน สุขอนามัยของประชาชน ระบบนิเวศ การปนเปื้อนของน้ำ การเกิดมลพิษทางอากาศจากขยะมูลฝอย ดังนั้นประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงเตี้ย ควรบริหารจัดการประชาสัมพันธ์และให้ความร่วมมือกันรณรงค์ให้ประชาชนชนคัดแยกขยะก่อนทิ้ง โดยจัดโครงการธนาคารขยะ เพื่อจูงใจให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะเพื่อสร้างรายได้ให้กับครอบครัว และมีการสร้างจิตสำนึกและตระหนักถึงคุณค่าของวัสดุเหลือใช้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอัมพร นิมิตรภาภูมิ (2550) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย และความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่สาย อำเภอ แม่สาย จังหวัดเชียงราย วิธีการศึกษาใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจำนวน 385 ชุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนเกี่ยวกับการ คัดแยกขยะมูลฝอย การรวบรวมขยะมูลฝอย การเก็บขนขยะมูลฝอย และการกำจัดขยะมูลฝอยในภาพรวมอยู่ในระดับกระทำบางครั้ง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พฤติกรรมของการคัดแยกขยะมูลฝอย และการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย มีการกระทำบางครั้ง สำหรับการเก็บขนขยะมูลฝอย และการกำจัดขยะมูลฝอย มีการกระทำนานๆ ครั้ง โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนในระดับที่เห็นด้วยปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เห็นด้วยในระดับมากกับการคัดแยกขยะมูลฝอย การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย และการกำจัดขยะมูลฝอย สำหรับการเก็บขนขยะมูลฝอยนั้นเห็นด้วยในระดับปานกลาง ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอย ได้แก่ เทศบาลควรมีถังขยะหลายชนิด คือ ถังขยะเปียก ถังขยะแห้ง ถังขยะอันตราย และถังขยะรีไซเคิลให้บริการอย่างพอเพียง การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย ได้แก่ ควรรณรงค์ให้บ้านแต่ละหลังมีถังขยะ 3 ถัง คือ ถังขยะเปียก ถังขยะแห้ง และถังขยะรีไซเคิล เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมขยะ การเก็บขนขยะมูลฝอย ได้แก่ ควรจัดรถเทศบาลมาขนให้บ่อยขึ้น หรือมาเก็บตรงเวลาทุกวันและการกำจัดขยะมูลฝอย ได้แก่ การกำจัดขยะไม่ควรนำไปเผาเพราะเกิดควันทำให้มีมลพิษทางอากาศ และสร้างความเดือดร้อนให้กับคนอื่น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการนำผลการวิจัยไปใช้

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลงดเต็ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ทั้งหมด 4 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการร่วมคิด องค์การบริหารส่วนตำบลงดเต็ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ควรให้คำแนะนำแก่ประชาชนในเรื่องของหลักการ 3Rs (Reduce Reuse Recycle) ในการคิดพิจารณาการใช้ผลิตภัณฑ์ต่างๆ อย่างระมัดระวัง เพื่อให้ชุมชนมีปริมาณขยะลดลง รวมถึงการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม

1.2 ด้านการร่วมรู้สึก ควรมีการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เช่น ความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจในการกระทำของสมาชิกในครัวเรือน, สถานประกอบการ และบุคคลอื่นๆ ที่กระทำการต่างๆ โดยไม่ตระหนักถึงผลกระทบต่อปัญหาขยะมูลฝอย, ความเต็มใจและความยินดีของประชาชนในการให้ความร่วมมือแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยชุมชน เป็นต้น

1.3 ด้านความเป็นเจ้าของชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลงดเต็ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ควรมีการปลูกฝังให้ประชาชนมีความรู้สึกว่าตนเอง คือ ส่วนหนึ่งของชุมชน มีบทบาทร่วมรับผิดชอบ, ร่วมยอมรับทั้งประโยชน์และโทษที่เกิดขึ้นในการแก้ไขปัญหาต่างๆของชุมชน และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือชุมชน อย่างไม่หวังสิ่งตอบแทน โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ ให้การปกป้องรักษาและพัฒนาสังคมเพื่อรักษาผลประโยชน์ของชุมชนด้วยตัวของตนเองอย่างสม่ำเสมอ

1.4 ด้านการร่วมกระทำ องค์การบริหารส่วนตำบลงดเต็ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกๆ กิจกรรมร่วมส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาไปสู่สังคมที่มีการผลิตและบริโภคผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม, ร่วมคัดแยกและรวบรวมขยะแต่ละประเภท เพื่อนำไปขาย รีไซเคิล หรือทิ้งลงภาชนะรองรับขยะแต่ละประเภทอย่างถูกต้องเหมาะสม เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาวิจัยโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อศึกษาชุมชนเข้มแข็งด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงเตี้ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย เป็นการเสริมสร้างความเป็นเจ้าของชุมชน และเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ทุกภาคส่วน ทั้งที่เป็นชาวบ้าน นักพัฒนาชุมชน ตลอดจนองค์กรภาครัฐและภาคเอกชน และผู้วิจัยภายนอกได้มีโอกาสร่วมกันดำเนินกระบวนการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างบูรณาการ ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

2. ศึกษาวิจัยโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงประมวลผล เพื่อวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคต่างๆ พร้อมทั้งประเมินผล เพื่อหาแนวทางในการป้องกันปัญหา ส่งเสริมสนับสนุน ปรับปรุง และพัฒนาโครงการจัดการขยะมูลฝอยต่างๆ ที่จัดขึ้นในชุมชนเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดงเตี้ย อำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ให้สามารถดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป